

SAYIN KONUKLARIMIZ,

SAYIN ARKADAŞLARIM.

Bugün 1962 - 1963 Adalet Yılı'nın başlaması dolayısıyla düzenlenen bu toplantıya şeref vermiş olduğunuz için hepimize candan teşekkürlerimi sunarım.

Bu mutlu günümüzde, geçen yıl aramızdan ebedi olarak ayrılan bütün hâkim ve savcı arkadaşlarımla diğer adalet görevlilerine ve özel olarak, 20 Kasım 1961 Pazartesi günü, Yargıtay Ceza Genel Kurulu toplantısında, dairesine ait bir dosya üzerinde dairenin görüşünü açıkladığı sırada anî olarak vefat eden Üçüncü Ceza Dairesi Başkanı Tevfik Dinçol arkadaşımızla son aylarda toprağa verdiğimiz Yedinci Hukuk Dairesi Üyesi Rahmi Anlı, Beşinci Ceza Dairesi Başkanlığı'ndan emekli Haydar Naki Yücekök ve iki gün önce gömdüğümüz Birinci Ceza Dairesi Üyesi Ragıp Alan arkadaşımıza Tanrı'dan sonsuz rahmet diler ve adaletin çetin yollarında yıllarca şerefle yürümüş olan bütün bu arkadaşların anıları önünde saygı ile eğilirim.

Türk Ulusu tarafından 9 Temmuz 1961'de kabul olunan Anayasa'mızın Türk adaletine armağan ettiği iki yeni müessesenin (Anayasa Mahkemesi ile Yüksek Hâkimler Kurulu'nun), Türk Ulusu'na kutlu olmalarını bütün gönlümle dilerim.

Yüksek Hâkimler Kurulu'na Yargıtay'ca ve birinci sınıfa ayrılmış hâkimlerce seçilmesi gerekli üyelerin seçim işlemlerinin bitmiş olmasına rağmen, Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu tarafından seçilecek üyelerin henüz seçilmemiş ve ödeneğe, ilişkin kanunun çıkarılmamış bulunması yüzünden, Yüksek Hâkimler Kurulu'nun göreve başlayamamış olması, hiç şüphe yok W, pek üzücü bir olaydır. Bu eksiklerin biran önce tamamlanmasıyla Anayasa'nın öngördüğü bir müessesenin hemen çalışmaya başlaması, çok yerinde olacaktır.

işte olduğu gibi adalet işlerinde de, bir takım güzel hükümlerin Anayasa'ya ve diğer yasalara konulması gereklidir; nitekim, Anayasa'mızla öbür yasalarımıza böyle hükümler konulmuş bulunmaktadır. Fakat, işlerin tam düzeninde yürümesi ve yurttaşların beklediklerine kavuşabilmeleri için, sadece güzel hükümlerin konulması yetmez; bir de onların eksiksiz olarak uygulanabilmesini sağlamak şarttır. Herhangi bir yasaya konulmuş bulunan bir hükmün, gereği gibi uygulanabilmesi için, hem onu uygulayanların titizlik göstermeleri, hem de hükmün uygulanmasını mümkün kılacak bir takım durumların gerçekleşmiş olması lâzımdır. Unutmamalıdır ki, kanunu uygulayan kimse dahi, nihayet bir insandır; vücudu ve kafası ne kadar sağlam, meslekte bilgisi ve görgüsü ne kadar çok olursa olsun, ona belli sınırı aşan bir yük yüklenince kendisinden beklenen titizliği göstermesi ve çalışmasının umulduğu gibi verimli olması, maddi bakımdan, artık imkansızlaşır. Demek ki, kanunun gereği gibi uygulanmasını sağlayan maddi şartlardan bir tanesi, onu uygulayacak bir kimseye, özel olarak bir hâkime, verilecek işlerin normal bir sayıyı aşmamasıdır.

Bütün mahkemelere gelen iş sayısının yıldan yıla artması, hâkimlerimizi altından kalkılması çok zor bir duruma sokmaktadır. Onların büyük bir iyi niyetle, gece ve gündüz demeden, pazar ve araverme günleriyle ilgilenmeden, günlük çalışma saatleriyle kendilerini bağlı tutmadan, sürekli olarak çalışmaları, bu yükün altından kalkmaları için yetmemektedir. Adalet görevlilerimiz, canla başla hakkı meydana çıkarmak yolundaki didinmelerine hiçbir zaman ara vermiyeceklerdir.

Lâkin, bütün bu didinmeler ve insanüstü bir güçle çabalamalar dahi, artan iş sayısı karşısında yeteri kadar verimli olamamaktadır. Gelen iş sayısının boyuna artmasının, adalet işlerinin yürümesini aksatmadığını söylemek yersiz bir iyimserlik ve acı gerçeğe sırt çevirmek olur.

Adalet işlerinin boyuna artmasının ilk kötü sonucu, davaların daha uzun sürmesidir. Davaların geç bitmesi ise, birçok kimselerin yıllarca mahkemelerde uğraşmaktan ürkmesi yüzünden, karşı tarafın haksızlığına istemeye istemeye, boyun eğmesi veya elverişsiz şartlarla sulh olarak, hakkının büyük bir kısmından, istemeye istemeye, vazgeçmesi ve daha kötüsü, hak tanımaz kimselerin (karşı tarafın hakkını aramaktan çekineceğini hesaba katarak) kolaylıkla başkasının hakkını çiğneme cesaretini kendilerinde bulmaları gibi acı verici sosyal sonuçlar doğurmaktadır. Hele ceza davalarındaki gecikmeler, bir takım kimselerin suç işlemesini, ruhî bakımdan, kolaylaştırdıktan başka suçlunun cezalandırılmasıyla devletin güttüğü amaçlardan birisi olan sosyal uyandırma ve suça karşı başkalarının dikkatini çekme amacına erişilmesine âdeta engel olmaktadır; zira, suçun işlenmesinden meydana gelen sosyal rahatsızlık ve acılar henüz unutulmadan, suçlu cezalandırılmalıdır ki, suç işleyebilecek başka kimseler, cezanın ruhî etkisi altında yeteri kadar kalabilsinler. Toplum, suçun meydana getirdiği sosyal rahatsızlık ve acıyı zamanla unutmakta, bundan dolayı uzun bir süre sonra verilen ceza, toplum üzerinde ancak, az bir etki bırakmaktadır. Bu durum ise, hiç şüphe yok, ceza adaleti bakımından çok zararlıdır.

Gelen işlerin artışı; nüfus artışı, yurттаşlar arasındaki sosyal münasebetlerdeki artış (meselâ alış verişte veya hizmetlerin sayısında artış) ve nihayet ahlâk alanındaki değişikliklerle bazı gevşemeler gibi tezelden önlenemeyecek nedenlere dayandığından, durumu düzeltmek için, iş artışına engel olacak tedbirlerden çok, artan sayıyı karşılayabilecek bir kuruluşu sağlayacak, ivedi tedbirlere başvurmak zorunluğu kendisini göstermektedir.

işe elverişli bir kuruluşu sağlayacak ivedi tedbirlerin başında, hâkim yetiştirme işinin titizlikle ele alınıp bir plâna bağlanması gelmektedir. Bu plânın ilkeleri şunlar olabilir: Her hâkime bir yılda düşecek ortalama normal iş sayısının ne olacağının ve bu esasa göre, bugün için, kaç hâkime ihtiyaç bulunduğunun, gelen işlerdeki artma oranının ne olduğunun ve bu oranla nüfus artışındaki orana göre, gelecek her yıl için, kaç hâkime ihtiyaç olacağının bilimsel yollarla araştırılıp bulunması ve bu araştırmalar sonunda bulunacak sayıda hâkimin her yıl iş başına getirilmesi için gerekli tedbirlerin bütün ayrıntılarıyla (teferruatıyla) düşünülüp önceden kararlaştırılması...

Bu arada hâkimlerin, bilgi bakımından, olabildiği kadar üstün nitelikte yetiştirilmesi de hedef tutulacaktır. Bunun için, herşeyden önce, hâkimlik stajı konusunun ele alınıp sağlam bir düzene bağlanması ve Adalet Bakanlığı hesabına, hiç değilse doktora yapmak üzere, olabildiği kadar çok sayıda öğrencinin Almanca, italyanca gibi dillerle ders okutan yabancı ülkeler üniversitelerinde her yıl okutturulmasının sağlanması yollu tedbirler üzerinde durulmalıdır.

Her yıl gelen işlerdeki artışı karşılayabilmek ve hâkimin aynı emekle ve derecede yorgunlukla daha çok iş çıkarmasını sağlayabilmek üzere, mahkemelerin çalışmalarına ait hükümlerde ve özel olarak, hukuk ve ceza yargılamaları usullerine ve mahkemelerin kuruluşlarına ilişkin hükümlerde bir takım değişiklikler dahi düşünülebilir.

Birçok konuları kısaca içine alması gereken bugünkü söylevde, usul değişiklikleri çok geniş ve ana çizgileriyle bile açıklanamayacak bir konudur. Yalnız şu kadarını söyleyelim ki, yürürlükteki Usul Kanunlarında, taraflara kendilerini savunmak ve deliller göstermek üzere, gerektiğinden çok geniş yani aşırı imkânlar tanınmıştır. Bu imkânlar sınırının akla ve gerçeğe uygun bir derecede daraltılmasıyla, hem adalete zarar gelmeyecek, hem de hâkimin ve hatta tarafların yükleri, hayli hafiflemiş olacaktır.

Yıldan yıla artan iş sayısı karşısında Yargıtay'ın özel bir durumu vardır. Gerçekten, 1951 takvim yılında Yargıtay'ın bütün dairelerine yeni gelen iş sayısı (121269) iken 1961 takvim yılında yeni gelen iş sayısı (165282) ve böylece 10 yıl içindeki artış oranı yüzde 36 buçuktur. Bu artıştan doğan gecikmeleri karşılamak üzere iki türlü çareye başvurulmuştur: 1- Zaman zaman çıkarılan kanunlarla Yargıtay Dairelerinin sayısı arttırılmıştır. 2-Bazı kadro kanunlarıyla, daire sayısı aynı kaldığı halde Yargıtay üyelerinin sayısı arttırılmıştır. Bu tedbirlerden şimdiye kadar iyi sonuçlar alınmıştır. Lâkin bunlar, yeterli değildir. Çünkü, gelen işler, hayli bekledikten sonra karara bağlanabilmektedir ve bu durum, haklı yakınmalara yervermektedir. Bir de ivedi nitelikte olan işlerin tezelden karara bağlanması dahi, çok kabarık iş sayısı karşısında yeter derecede inceleme yapılamadan karar verildiği yolunda söylentilere yol açmakta ve yıllık iş sayısı ile karar sayısının ve karar veren hâkimler sayısının karşılaştırılması bu sözlerin haklı olduğu intibasını uyandırmaktadır. Birçok vesilelerle belirtildiği gibi, mahkeme kararlarının yurttaşlar arasında güven ve iç rahatlığı yaratabilmesi için kararların gerçekten doğru olması yetmemektedir, belki, gerek hâkimlerin kişiliklerinde, gerekse kararların veriliş şartlarında, afakî olarak, eksiklik sayılabilecek hiçbir durumun bulunmaması da gerekmektedir. Meselâ hâkimin kaderinin kanuni durumu bakımından, Adalet Bakanlığı'nın idaresine bağlı olması yahut hâkimin baktığı davaların sayısının bir insanın gücüyle karşılanamayacak kadar çok bulunması yüzünden hâkimin iş yükü altında ezildiğinin ilgili kimseler arasında yayılmış olması, onun kararlarının doğru olmadığı şüphesini uyandırmakta ve kararlara karşı sosyal güveni sarsmaktadır. O aide, Adalet işlerine ilişkin hükümler konulurken kararların toplumdaki sosyal değerini sarsabilecek durumların önlenmesi dahi, başlıca amaç sayılmalıdır. Bu söylenilenden anlaşılıyor ki, Yargıtay'da karar veren hâkimlerin sayısı ile onların baktıkları dava sayısı arasındaki, oranın düşürülmesi, kararların toplumdaki sosyal etkisi bakımından zaruri bulunmaktadır.

İş sayısının çokluğu, Yargıtay kararları arasında birbirini tutmazlıkların artması tehlikesini de doğurmaktadır. Bu yön üzerinde biraz duralım : Yargıtay, mahkemelerce verilebilecek yanlış kararların düzeltilmesini sağlamak üzere ve kural olarak, ilgili kimselerin isteğiyle, mahkeme kararlarını incelemek ve doğru bulursa onamak, yanlışın kendisince düzeltilmesi mümkün olursa yanlış düzelterek diğer deyimle mahkeme kararını değiştirdikten sonra değiştirilmiş şeklini onamak, yanlışın kendisince düzeltilmesi mümkün bulunmazsa yanlış gösterdikten sonra yeniden incelenip karar verilmek üzere mahkeme kararını bozmak ile ödevlidir. Yargıtay'ın öbür mahkemelerin kararları üzerindeki bu denetimi, hukuk kurallarının yurdun her yerinde, ayırım olmaksızın fark gözetilmeksizin uygulanmasını sağlar.

Birbirinin aynı olan olaylara yasa hükümlerinin aynı şekilde uygulanmaması, (meselâ aynı olayların bir davada suç sayılması, diğer davada ise aynı durumda bulunan bir bakası için suç sayılmaması, bir davada bir kimse için bir alacak hakkı doğurması, diğer davada ise aynı durumda olan başka bir kimse için aynı hakkı doğurmaması),

yurttaşlar arasında eşitsizlik demektir ki, bu hal adalete aykırıdır; çünkü, adaletin gereklerinden biriside, belli durumda olan kişilerin aynı haklara sahip ve aynı ödevlerle yükümlü bulunmalarıdır. Mahkeme kararlarının ilgili kişiler arasında doğurduğu eşitsizliği kaldırmak için kurulmuş bir Yüksek Mahkemenin aynı durumlarda başka başka kararlar vermesi çok büyük bir sakıncadır. Bu sakıncayı önlemek üzere içtihadı birleştirme yolu kabul edilmiştir, içtihadı birleştirme demek, Yargıtay'ın bütün ilgili dairelerinin başkan ve üyelerinin bir arada toplanmasıyla meydana gelen Genel Kurul'da, birbirini tutmayan kararların incelenip tartışılması sonunda belli olaylarda yasa hükmünün nasıl anlaşılması gerekeceğinin karara bağlanması demektir, içtihadı birleştirme kararları öyle kararlardır ki, ne Yargıtay ne de başka bir mahkeme olaylara aykırı karar veremez, içtihadı birleştirme isteğiyle Yargıtay Birinci Başkanlığına gönderilmiş işlerin sayısı çok kabardır. Bunların tartışılıp karara bağlanması, ilgili dairelerin başkan ve üyelerinin kendi dairelerindeki işleri bırakıp aylarca genel kurul halinde toplanmalarını gerektirecektir ki, bu da dairelerde binlerce işin birikmesi bahasına olabilecektir. Bundan dolayı bu yol, uzun yıllardan beri tıkalı bulunmaktadır.

Hem doğru kararlar çıkmasını sağlama esasından vazgeçmemek hem de Yargıtay'ın daha çabuk çalışmasını .sağlamak üzere, bence, şu tedbirler alınmalıdır:

1- Bugün özel dairelerde beş hâkim bir arada toplanarak dosyayı incelemiş olan üyenin veya üye yardımcısının açıklamalarını dinledikten sonra iş üzerinde tartışma ve görüşme yaparak karara varırlar. Demek ki, Yargıtay'ın özel dairelerinde görüşme yeter sayısı beştir. Halbuki, bu sayının üçe indirilmesiyle her dairede, aynı zamanda, daha çok sayıda işin incelenip karara bağlanması mümkün olur. Başkan, kararları ve notları inceleyerek biri-birine aykırı karar çıkmasını önleyebilir. Bugün işlerinin çokluğu veya önemi dolayısıyla beş yerine on hâkimi bulunan bazı Yargıtay dairelerinde beşer hâkimlik iki bölüm halinde çalışılmakta ve iki bölümün kararları arasında aykırılık olmaması, Başkan tarafından sağlanmaktadır. Bölüm halindeki çalışmalarda hukuk bakımından önemli görülen veya örneği daha önce geçmemiş bulunan bir işe rastlandığında, bölümde karara varılmayıp diğer üyelerin görüşü öğrenildikten sonra karar verilmektedir ki, bu da çok yararlı bir tutumdur. Bu yönler, yasa değişikliğinde gözönünde tutulmalıdır.

2- Bugün Yargıtay'da Hukuk Genel Kurulu, Ceza Genel Kurul ve içtihadı Birleştirme Genel Kurulu olarak üç genel kurul vardır. Bunların meydana gelişlerinde değişiklik yapılmalıdır. Hukuk Genel Kurulu, ile Ceza Genel Kurulu, bir mahkemenin verdiği kararın özel dairece bozulması üzerine mahkemenin verdiği kararın özel dairece bozulması üzerine mahkemenin bozmayı doğru bulmayarak yine eski kararı vermesi halinde (ki böyle kararlara ısrar kararı denilmektedir) bu son kararı incelemekle görevlidirler. Bu kurullar, Hukuk ve Ceza Dairelerinin başkan ile üyelerinin bir araya gelmesiyle kurulur. Bugünkü daireler sayısına göre Hukuk Genel Kurulu'nun işleri görüşmeye başlayabilmesi için en az 34 kişinin gelmiş bulunması ve bir işi karara bağlayabilmesi için en az 26 kişinin aynı görüşü benimsemesi; Ceza Genel Kurulu'nun işleri görüşmeye başlayabilmesi için de en az 21 kişinin gelmiş bulunması ve bir işi karara bağlayabilmesi için de en az 16 kişinin aynı görüşte birleşmesi şarttır. Az yukarda açıklandığı üzere görevleri içtihadı birleştirme karartan vermek olan içtihadı Birleştirme Genel Kurulları da, Hukuk Bölümü Genel Kurulu, Ceza Bölümü Genel Kurulu, Büyük Genel Kurul olmak üzere üçe ayrılır. Büyük Genel Kurulu

görüşme yeter sayısı 651ir. Öbür genel kurulların yeter sayıları, aşağı yukarı, Hukuk ve Ceza Genel Kurullarının yeter sayıları gibidir.

Yargıtay'a bir hukuk ve bir ceza dairesi eklenmesini öngören 45 sayılı ve 22/4/1962 günlü, Yasanın uygulanması sonunda bütün bu yeter sayılar, daha da artacaktır. Hukuk Genel Kurulu'nun toplanma yeter sayısı 37, Ceza Genel Kurulu'nun ise 24 olacaktır. Bana kalırsa genel kurulların her dairenin bütün üyeleri yerine daire başkanlarıyla her daireden seçilecek birer üyeden meydana gelmesi kabul edilmelidir. Bu şekil, Alman Mahkemeleri Kuruluş Kanununda, Alman Yargıtay'ı içtihadı Birleştirme Kurulu için eskiden beri benimsenmiş olan ilkeye uygundur. Bunun bir sakıncası görülmuş olsaydı Alman yasasında şimdiye kadar yapılan birçok değişiklikler sırasında, bunun yerine, Fransa'da olduğu gibi, bütün hâkimlerden meydana gelen genel kurul şekli kabul edilirdi.

Genel kurulların üye sayısının azaltılması, kararların doğruluğu üzerinde etkili olacak değildir. Gerçekten tecrübe göstermektedir ki, çok sayıda üyeden meydana gelen bir yargı kurulunda üyelerin dikkatleri, bütün iyiniyetlerine rağmen, dağılmaktadır. O halde böyle bir kurulun verdiği kararın daha dar bir kurul tarafından verilecek kararlara göre daha doğru olacağı yollu düşünce, yerinde bulunmamaktadır. Zaten, genel olarak hukukçu hâkimlerden meydana gelen yargı kurullarının fazla kalabalık olması, geleneğe uymaz; çok kalabalık kurullar, yasama ve yönetim işleriyle uğraşan kurullardır.

Ortaya attığım değişiklikler yerine Yargıtay dairelerinin yeniden artırılması yoluyla gecikmelere çare bulunması düşünülemez; zira, daire sayısının artması, kararlarda birbirini tutmazlıklar olması ihtimalini iyice artırağı gibi ihtiyacı şöyle böyle karşılayabilecek bilfarz ikiyüz kişilik bir Yargıtay için aranılan nitelikte hâkim bulunması da hemen hemen imkânsızdır. Nihayet, böyle bir tasarının kabulü için aşılamayacak malî engeller de vardır.

Öne sürdüğüm şekil kabul edilince, aynı günde, hem genel kurul çalışmaları olacak, hem de özel dairelerde de çalışılabilecektir. Bugün ise özel daireler, genel kurul günleri yani haftada birgün çalışamazlar ki, bu büyük bir ziyandır. Bundan başka, dairelerdeki işler durmaksızın, içtihadı Birleştirme Genel Kurulu'nu daha sık toplamak ve böylece içtihat aykırılıklarını kolayca gidermek ve içtihadı birleştirmeyi yarı ölü bir müessese olmaktan çıkarmak, mümkün bulunacaktır.

3- içtihat aykırılıklarını önlemek için, daireler, çok kere, benzer işlerde kendileri veya diğer bir daire tarafından verilmiş bir karar bulunup bulunmadığını araştırır ve bu yüzden bir hayli zaman kaybederler. Bugünkü bilimsel usullerle bütün önemli kararların fişlere geçirilmesi ve fişlerin tasnif edilmesi, Yargıtay Birinci Başkanlığı'nın emrinde bulunan özel bir kalem tarafından sağlanır ve bu kalem, dairelerin, eski örnek kararlara ilişkin sorularını hemen karşılayabilecek durumda bulunursa, içtihat aykırılıkları kolayca önlenebileceği gibi örnek karar arama yüzünden işlerin gecikmesi de önlenmiş olur. Hem bu işleri görecektir, hem Yargıtay kararlarını hemen yayınlamaları mahkemelerin yanlış karar vermelerine bir dereceye kadar engel olacak imkanı sağlayacak bir kalemin kurulmasına ilişkin bulunan ve Temsilciler Meclisi'ne sunulmuş olan kanun tasarılarının, Meclise yeniden sunulması, adalet işlerinin hızlandırılması yolunda çok yararlı olacaktır.

Adaleti ilgilendiren bazı konuları gözden geçirirken, ceza adaletinde görevleri çok önemli bulunan savcılarının teminatı sorununa (meselesine) dokunmadan geçmek istemiyorum. Anayasa'nın 137. maddesinde kanunla savcılara da teminat tanınması emrolunmuştur. Bence bu teminat savcılarının hiç değilse yükselme ve disiplin cezası işleriyle mesleğe alınma ve meslekten çıkarılma işlerinin Yüksek Hâkimler Kurulu'na bırakılmasıyla sağlanmış olacaktır. Yüksek Hâkimler Kurulu'nun görevini gösteren Anayasa'nın 144. maddesinin yazılışı, Anayasa Mahkemesi'nin görevine ilişkin 147. maddenin ve öbür mahkemelere ait 139,140 ve 141. maddelerinin yazılışlarıyla karşılaştırılınca, Yüksek Hâkimler Kurulu, görevinin Anayasa tarafından sınırlandırıldığı ve o kurula Anayasa'da gösterilenden başka bir görev yükletilemeyeceği yollu görüşün doğru olmadığı meydana çıkar. Anayasa görüşmeleri sırasında, Anayasa Komisyonu sözcüsü tarafından, Ayırma Meclisi'nin hâkimlerin ve savcılarının işlerine bakan iki bölüm halinde çalışmasına karşılık Yüksek Hâkimler Kurulu'nun da bölümler halinde çalışacağı ve bundan dolayı 18 üyeden meydana geldiği (Temsilciler Meclisi Tutanak Dergisi 25/4/ 1961 toplantısı; S. 1871) söylenmiştir ki, bu dahi yasa koyucunun amacı belirtmektedir.

Bir de hâkimlerin önemli özlük işlerinde kararname usulünün yeni Anayasa karşısında yersiz bulunduğunu söylemek isterim. Yüksek Hâkimler Kurulu'nun, hâkimlerin atanmasına, yerlerinin değiştirilmesine ve kendilerine kadro verilmesine ilişkin kararlarının adalet bakanı ve başbakan taraflarından imzalanmış bir kararnameye bağlanması bu Cumhurbaşkanınca onanmış olması, Yüksek Hâkimler Kurulu Kanununun 66. maddesi gereğidir. Bu kanunun gerekçesinde de haklı olarak kabul edildiği gibi, Anayasa Adalet Bakanına veya Başbakana kurulun kararlarını değiştirme veya değiştirtme yetkisini tanımış değildir. Anayasa'ya göre hâkimlerin kaderi üzerinde söz sahibi, yalnız, Yüksek Hâkimler Kurulu'dur. O halde, kararnameye ihtiyaç yoktur.

Kararın kararnameye bağlanmayarak bakanlıkça geri çevrilmesi halinde Yüksek Hâkimler Kurulu ile Hükümet arasında çatışma meydana gelir ki, bu çok tehlikeli bir durumdur. Bu sebeple, sözkonusu hükmün yasadan çıkarılması çok yerinde olacaktır.

Sözlerimi bitirirken, yurdumuzun en önemli ve ivedi işinin ekonomik alanda kalkınma olduğu cihetle adalet işlerinin bugün için önemli ve ivedi sayılamayacağı yollu bir düşünceye karşılık vermek isterim. Devlet Hukuk Devleti olduğuna göre Devlet içinde en son söz mahkemenindir. O halde, parasını ve varlığını ekonomi alanına dökmek isteyen sermaye sahibinin de, emeğini değerlendirerek ekmeğini kazanmak isteyen emek sahibinin de güvenle, korkusuz ve kaygusuz olarak, kendilerine düşeni yapabilmeleri, ancak ve ancak, mahkemelerin doğru ve çabuk kararlar vermesine ve bu kararların tezelden yerine getirilmesine ve bunun böyle olduğuna herkesin inanmış bulunmasına bağlıdır. Adalet işlerinin aksak gittiği bir ülkede, sürekli bir iktisadi refah görülmemiştir ve görülemez. Demek ki, adalet işlerinin iyi ve çabuk görülmesi, her türlü iktisadî kalkınma ve refahın ilk şartlarındandır. Bu yön, gerek özel kişiler, gerekse bütün devlet organları tarafından biran bile unutulmamalıdır.

Sayın Dinleyenlerim,

Ülkemizin adalet işlerine ait sorunlardan bir kaçına ve bunların kendi düşünceme göre nasıl çözüleceğine ilişkin ve tatlı olmaktan çok acı olan bu konuşmayı dinlemek

sabrını gösterdiğiniz için hepinize tekrar tekrar teşekkürler eder, gerek halk oyu tarafından, gerekse ilgili organlar tarafından bu sorunlar üzerinde titizlikle durularak, bilime ve toplumumuzun gerçeklerine uygun tedbirlerin gecikilmeden alınmasını ve böylelikle yurdumuzun adalet işlerinde mutlu günlere ulaşmasını ve bütün adalet görevlilerinin çetin fakat şerefli işlerinde bu yıl dahi başarıya ermelerini candan dilerim.